

December 2025
nummer 2

Nieuwsbrief SAG Veluwe, Oost Gelderland en Flevoland



Inhoud

*Terugblik SAG-
jubileumbijeenkomst
30 oktober 2025*

Autisme en seksualiteit

*Toolbox training van
stress naar plezier*

*Training Autisme en
Genderdysforie*

*WTA- Hoe spreken wij
ze aan? Met autist,
autistisch persoon of
persoon met autisme?*

*Whitepaper- Kerstfeest
op school*

VIPP-AUTI

SAG nieuws 2026

NJI-ABA rapport

*Methode Levensloop-
begeleiding VAB nu
gratis beschikbaar*

*Netwerkbijeenkomst
autisme Flevoland*

Verbindend & inspirerend - 20 jaar SAG



Op 30 oktober vierden we in Theater Gigant in Apeldoorn het 20-jarig jubileum van het Samenwerkingsverband Autisme Gelderland. Wat begon met 44 partners is uitgegroeid tot een kleurrijk netwerk van ruim honderd professionals, ervaringsdeskundigen en naasten.

Onder leiding van dagvoorzitter Rianne Jansen blikten we terug én vooruit. Met bijdragen van Judith Visser, muzikale optredens van Olivier Cornel en Anubys en inspirerende verhalen van SAG-partners stond de middag in het teken van ontmoeting, herkenning en verbinding.

Een feestelijke en betekenisvolle middag, samen maken we het verschil. Op naar de 25 jaar! Voor de volledige terugblik zie: [SAG jubileumbijeenkomst 30 oktober 2025 - SAG](https://autismegelderland.nl/wp-content/uploads/SAG-jubileumfilm-30-oktober-2025.mp4)

Het jubileumfilmpje is terug te zien via:
<https://autismegelderland.nl/wp-content/uploads/SAG-jubileumfilm-30-oktober-2025.mp4>





Autisme en seksualiteit

Seksualiteit is een deel van ons leven en autismekkenmerken kunnen daarin een rol spelen. Dit boek beschrijft thema's zoals daten, verliefdheid, seks hebben, seksuele ontwikkeling en voorlichting, seksuele voorkeuren, genderidentiteit en wensen en grenzen vanuit het perspectief van mensen met autisme. Ook inzichten en ervaringen van partners, ouders en professionals en vanuit wetenschappelijk onderzoek komen aan bod. Een boek voor mensen die meer willen weten over autisme en seksualiteit, voor zichzelf of iemand in hun omgeving.

Onderwerpen:

- Vijf veelgestelde vragen
- Autismekkenmerken en seksualiteit
- Seks hebben
- Daten, verliefdheid en relaties
- Seksuele identiteit en genderidentiteit
- Seksuele levensloop
- Wensen en grenzen
- Informatie, hulp & ondersteuning

Toolbox training 'Van stress naar plezier'

Hallo! Ik ben Maartje de Vries, trainer en autismecoach bij PerspectiviA.

Ik geef trainingen, workshops en coaching aan zorg- en onderwijsprofessionals, ouders én vrouwen met autisme, met focus op stress, angsten, trauma en autisme. Graag breng ik een training onder jullie aandacht die al veel professionals en ouders heeft geholpen: de Toolbox training 'Van Stress naar Plezier'.

Veel jongeren en volwassenen lopen vast door stress, bijvoorbeeld door autisme, angsten of trauma. Vaak door een opeenstapeling van overprikkeling en verwachtingen die te groot zijn geworden. Ze trekken zich terug, blokkeren, reageren met paniek of overweldiging, of komen simpelweg niet meer in beweging. Als ouder of professional zie je de worsteling, maar mis je soms handvatten om op een helpende manier aan te sluiten en beweging te creëren, zonder extra druk of spanning.

Daarom ontwikkelde ik de methodiek 'Van stress naar plezier'.

Een praktische, ervaringsgerichte aanpak die bestaat uit 7 overzichtelijke stappen, waarin je leert herkennen wat stress doet, hoe je escalaties voorkomt en hoe je weer kleine stapjes vooruit kunt zetten.

De methodiek werkt met 8 pijlers (zoals acceptatie, ontspanning, beweging en sprankels) die helpen om stress te verminderen en plezier en zelfvertrouwen te vergroten.

Je gebruikt hierbij een praktische toolbox met opdrachten, werkbladen, inspiratie en ideeën per pijler (kaartenset). Daarmee maak je stap voor stap een persoonlijk plan: duidelijk, haalbaar en afgestemd op wat iemand écht nodig heeft. Een plan dat zowel professionals als ouders houvast geeft én jongeren of volwassenen helpt om weer grip en perspectief te ervaren.

Deze training biedt erkenning, inzicht en praktische tools om stress te verminderen, escalaties te voorkomen en stap voor stap weer richting rust, regie en plezier te bewegen. **Zie voor**

data en alle informatie: [Training Stress naar Plezier](#) | [Thuiszitters](#) | [Autisme](#) | [PerspectiviA](#)

Inschrijven of vragen?



maartje@perspectivia.nl



<https://perspectivia.nl/aanbod>



Training Autisme en Genderdysforie

Autisme en gendervragen komen in de praktijk vaak voor. Maar hoe kun je hier als professional het beste op inspelen?

Komend jaar wordt de tweedaagse training "Autisme en Genderdysforie" aangeboden op 6 maart en 27 maart 2026 in Apeldoorn.

Deze training helpt professionals om beter aan te sluiten bij cliënten met autisme en gender gerelateerde vragen. Deelnemers beoordelen de training gemiddeld met een 8,7.

Vooraf de combinatie van theorie en praktijk wordt gewaardeerd, evenals de persoonlijke verhalen van ervaringsdeskundigen en de (digitale) lezingen van onderzoekers Anna van der Miesen en Jeroen Dewinter.

De training is geaccrediteerd door het SKJ en Registerplein.

Afgelopen jaren mochten we zo'n 80 deelnemers welkom heten bij deze trainingen. Naast de tweedaagse trainingen hebben we ook meerdere eendaagse incompany trainingen verzorgd bij zorg- en onderwijsinstellingen. Het was supertof om zoveel betrokken professionals te ontmoeten en samen te werken aan het thema autisme en gender.

De training is gebaseerd op een casus uit je eigen praktijk. Je krijgt input uit ervaringsverhalen, literatuur, praktijkervaring, onderzoek en interview. Daarnaast ontvang je praktische tools die je direct in de praktijk kunt toepassen. De eerste dag staat de persoon met autisme en gendervragen centraal. Op de tweede dag ligt de focus meer op ouders en het bredere systeem. Beide dagen worden mede begeleid door ervaringsdeskundigen.

Trainer

Mijn naam is Peter Hagen. Al bijna 10 jaar begeleid ik jongeren met autisme en hun ouders vanuit mijn praktijk in Apeldoorn. Mijn ambitie is om bij te dragen aan goede zorg voor mensen met autisme, waarbij ook aandacht is voor hun gendervragen. Deze training heb ik ontwikkeld om professionals te ondersteunen in het optimaal aansluiten bij mensen met ASS en genderkwesties.

Meer informatie

Voor meer details, bezoek de website: <https://zorgparaat.nl/training/autisme-en-genderdysforie-voor-professionals/>

WTA- Hoe spreken wij ze aan? Met autist, autistisch persoon of persoon met autisme?

"Binnen de autistische gemeenschap en het wetenschapsveld is een doorlopende discussie gaande over voorkeursbenaderingen bij autisme. Deze laten zien hoe iemand verwijst naar diens autisme of hoe anderen naar hen verwijzen. Welke redenen en ervaringen (thema's) hierbij een rol spelen is onderwerp van deze studie, uitgevoerd via een kwalitatief literatuuronderzoek en een focusgroep bestaande uit autistische universiteitsstudenten. Uit

de resultaten kwamen dertien thema's naar voren, onderverdeeld in vier categorieën: Diversiteit, Acceptatie, Zelfbeschikking en Inzicht. Concluderend is een voorkeursbenadering in de eerste plaats een uiting van de autisme-identiteit die kan verschillen per context, diagnosetype en leeftijd, en kan veranderen door de tijd heen. Uit de resultaten zijn praktische aanbevelingen afgeleid."

Hoe spreken wij ze aan? Met autist, autistisch persoon of persoon met autisme? - Autisme Kennisbank

Larissa Venema-Avezaat Kirstin Greaves-Lord Laura Batstra

Whitepaper- Kerstfeest op school



Wil je weten hoe je het kerstfeest voor alle kinderen op school voorspelbaar kunt maken?

Download dan gratis de vier tips van Geef me de 5.

Webshop | In autisme verdiepen

Karakter kinder- en jeugdpsychiatrie VIPP-AUTI

De VIPP-AUTI methode helpt ouders om meer begrip en inzicht te krijgen in de autisme kenmerken van hun jonge kind. Een moeder, trainer en hulpverleners vertellen wat maakt deze methode zo waardevol maakt.

VIPP-AUTI: je ziet het pas als je kijkt

SAG-nieuws 2026

Zie ook de informatiebrief met de volledige inhoud die alle SAG-partners begin december ontvingen.

Om ons netwerk sterk te houden en onze doelen te blijven realiseren, wordt de **contributie** in 2026 verhoogd met 4,24%. Deze verhoging compenseert deels de gestegen kosten door inflatie en stelt ons in staat ook in de toekomst een betekenisvolle bijdrage te leveren aan mensen met autisme en hun omgeving.

Samen sterker In 2026 bundelen Flevoland en het Samenwerkingsverband Autisme Gelderland (SAG) officieel hun krachten. Het netwerk krijgt een aangepaste naam en een

nieuw logo, ontwikkeld door studenten van SAG-partner REA College en de website wordt aangepast.

Enquête In januari ontvangen jullie een enquête waarin jullie kunnen aangeven hoe we het autismenetwerk het beste kunnen inrichten, passend bij de ontwikkelingen van deze tijd. We vragen daarbij onder meer naar jullie behoeften, gewenste thema's, de doelgroep van het netwerk en jullie ideeën voor de invulling van de bijeenkomsten.

NJI- ABA rapport



Er zijn veel zorgen over behandelingen voor kinderen met autisme die gebruik maken van Applied Behavior Analysis (ABA). Na eerder onderzoek vanuit het Nederlandse Autisme Register (NAR) heeft het ministerie van VWS het Nederlands Jeugdinstituut gevraagd om rode draden uit de kennis over ABA te halen, met als zwaartepunt de kennis uit gesprekken met ABA-professionals en ervaringsdeskundige professionals.

Goede zorg voor kinderen met autisme; kan ABA daar een rol in spelen? | Nederlands Jeugdinstituut

Methode Levensloopbegeleiding VAB nu gratis beschikbaar

Het belang van Levensloopbegeleiding is voor iedereen duidelijk, maar de vraag bleef: hoe maken we deze vorm van begeleiding beschikbaar voor de mensen die het zo hard nodig hebben? De conclusie: jullie als aanbieder kunnen NU al een groot verschil maken, door de belangrijkste principes zoveel mogelijk toe te passen binnen het bestaande aanbod en huidige werkprocessen. Omdat Vanuit Autisme Bekeken sinds twee weken definitief gesloten is, hebben we gekeken naar een manier om de methode Levensloopbegeleiding niet verloren te laten gaan. Dat is gelukt. Op de website www.levensloopbegeleidingvab.nl is uitleg te vinden in de vorm van video, podcasts en artikelen. En de handleiding voor de methode is er, in delen en als geheel, te downloaden.

Netwerkbijeenkomst Autisme Flevoland | 9 december 2025

Wat een waardevolle en inspirerende ochtend in Almere! We werden enthousiast en gastvrij ontvangen bij de VMCA, waar we samenkwamen met ca. 20 SAG-partners en geïnteresseerde organisaties uit Flevoland. De hele ochtend zat vol interactie, zowel tijdens de presentaties als daarna. Fijn om met elkaar stil te staan bij initiatieven rondom autisme in Flevoland en nieuwe verbindingen te leggen.

Wat we hebben gedeeld?

- *Mirjam van der Linde & Col Dumoulin (VMCA)* presenteerden hun initiatieven ter ondersteuning van mensen met autisme en hun mantelzorgers, van maatjescontacten en vrijwilligerswerk tot gesprekstafels voor mantelzorgers.
- *Brigitta Dielman & Renate Boerop (Stichting Mama Vita)* vertelden over hun enthousiaste betrokkenheid bij het landelijke netwerk voor moeders van kinderen met autisme. In Flevoland leiden zij momenteel groepen in Zeewolde en Almere, met plannen om ook een groep in Lelystad te starten. Een heel mooi voorbeeld van hoe ervaringskennis en ontmoeting elkaar versterken.
- *Marie-Jeanne Klijs & Gabriel Fintelman (MEE Samen)* gaven een voorproefje van de workshop 'Concrete communicatie en autisme', boordevol praktische inzichten die direct toepasbaar zijn in het werk.

Tijdens de netwerkronde maakten deelnemers kennis, wisselden ervaringen uit en ontdekten wat ze kunnen brengen, halen of samen willen bereiken.



Onder de aandacht- Wegwijzer autisme

Wat kan ik op de Wegwijzer vinden? Je vindt op deze website alles wat je kan helpen om op jouw manier te leven met autisme. Van app tot advies, van boek tot behandeling, van welzijn tot wonen, van zorg tot zingeving. Het aanbod is ingedeeld in een aantal categorieën, zoals gezondheid, communicatie, relaties en werk. Je kunt je zoekresultaat verder filteren op doelgroep en rubriek. Verder kun je de afstand aangeven waarbinnen je iets zoekt. Dan moet je wel de plaatsnaam of alle cijfers en letters van je postcode invullen. Op de landkaart zie je direct de locaties van bijvoorbeeld zorgaanbieders of coaches.

Er is een landelijke moderator die checkt of de verwijzing naar het aanbod klopt en vult daar waar nodig content aan. De moderator heeft geen mening en bepaalt niet of het aanbod goed of slecht is. [Wegwijzer Autisme](#)

Eindejaarswens



Dankjewel aan iedereen die het afgelopen jaar betrokken was bij ons SAG-netwerk. We wensen jullie fijne dagen en een mooi 2026, vol verbinding en fijne momenten!

Contact en/of aanleveren informatie

Donate van Rijswijk, coördinator SAG Veluwe, Oost-Gelderland en Flevoland

d.vanrijswijk@meesamen.nl | www.autismegelderland.nl | www.autismeapeldoorn.nl